

Sygn. akt II Ca 444/17, II Cz 449/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 sierpnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSA w SO Grzegorz Ślęzak
Sędziowie	SSA w SO Stanisław Łęgosz SSO Ewa Tomczyk (spr.)
Protokolant	st. sekr. sąd. Beata Gosławska

po rozpoznaniu w dniu 7 sierpnia 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa (...)z siedzibą w G.

przeciwko R. K. , T. K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych i zażalenia powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie

z dnia 7 marca 2017 roku, sygn. akt I C 352/16

1. z apelacji pozwanych zmienia zaskarżonym wyrok w punktach pierwszym i drugim sentencji w ten sposób, że powództwo oddala i zasądza od powoda (...) z siedzibą w G. na rzecz pozwanych R. i T. małżonków K. kwotę 100 (sto) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

2. umarza postępowanie zażaleniowe.

SSA w SO Grzegorz Ślęzak

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSO Ewa Tomczyk

Sygn. akt. II Ca 444/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 7 marca 2017 roku Sąd Rejonowy w Bełchatowie po rozpoznaniu sprawy z powództwa (...) w G. przeciwko R. K. i T. K. o zapłatę zasądził od pozwanych R. K. i T. K. solidarnie na rzecz powoda (...) w G. kwotę 3047,17 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej Narodowego Banku Polskiego od dnia 15 lutego 2016 r do dnia zapłaty oraz rozstrzygnął o kosztach procesu zasądając od pozwanych na rzecz strony powodowej kwotę 100,00 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego.

R. K. zawarł 05.09.2013 r. ze (...) umowę pożyczki odnawialnej L. (kredytu konsumenckiego) nr (...) na kwotę 2 400 zł. Zgodnie z umową pożyczkobiorca mógł wielokrotnie zadłużyć się w ciężar rachunku do kwoty 2 400 zł zwanej limitem. Część nieoprocentowana wynosiła 150 zł. Pożyczka została udostępniona w rachunku w dniu podpisania umowy. Pożyczka była oprocentowana według zmiennej stopy procentowej wynoszącej w dniu zawarcia umowy 16 %. Wedle umowy odsetki podlegają zapłacie wraz ze spłatą kapitału. Opłata inna niż odsetki wyrażona w pojedynczej kwocie podlega zapłacie w dniu zawarcia umowy pożyczki. W całym okresie obowiązywania umowy jest naliczana co miesiąc opłata dodatkowa 2,25 zł. Pożyczkobiorca miał co miesiąc wpłacać nie mniej niż 2 % wykorzystanej kwoty pożyczki z odsetkami umownymi od części oprocentowanej i z opłatą dodatkową. Pożyczkobiorca upoważnił (...) do pobierania prowizji od udzielonej pożyczki, środków na spłatę odsetek od pożyczki, opłaty dodatkowej oraz kwot z tytułu należności przeterminowanych ze środków zasilających rachunek, a w przypadku ich braku - powiększając zadłużenie w granicach przyznanego limitu. Pożyczkobiorca miał zapłacić opłatę przygotowawczą w kwocie 36 zł.

Wedle umowy roczna stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego wynosiła czterokrotność stopy lombardowej NBP.

W przypadku zaległości pożyczkobiorca miał zapłacić opłaty windykacyjne: monit SMS 1,50 zł, monit telefoniczny 9,90 zł, wezwanie pożyczkobiorcy do zapłaty 35 zł, zawiadomienie poręczyciela o przeterminowaniu 35 zł.

Umowa przewidywała, że w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki należność staje się w dniu następnym należnością przeterminowaną. Od przeterminowanego kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia, pobiera się odsetki według stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego.

Zgodnie z umową (...) mogła wypowiedzieć umowę i postawić całą pożyczkę wraz z odsetkami w stan natychmiastowej wymagalności w razie niedotrzymania przez pożyczkobiorcę warunków określonych w umowie.

Jednocześnie (...) zawarła dla zabezpieczenia pożyczki umowę poręczenia z T. K..

Także w dniu 05.09.2013 r. R. K. zawarł ze (...) umowę pożyczki (kredytu konsumenckiego) nr (...) konsolidacyjnej na spłatę innych kredytów: kwoty 13 397 zł na spłatę zobowiązań w (...) Bank (...) SA i kwoty 23 001 zł w (...).

Całkowita kwota kredytu wynosiła 40 000 zł. Zgodnie z umową pożyczkobiorca miał zapłacić opłatę przygotowawczą 40 zł i prowizję 1 600 zł, koszt ubezpieczenia 3 984 zł oraz wpisowe i udział w (...) 2 zł.

W przypadku zaległości pożyczkobiorca miał zapłacić opłaty windykacyjne: monit SMS 1,50 zł, monit telefoniczny 9,90 zł, wezwanie pożyczkobiorcy do zapłaty 35 zł, zawiadomienie poręczyciela o przeterminowaniu 35 zł.

Umowa przewidywała, że spłata pożyczki może następować poprzez pobieranie należności w ciężar rachunku (...).

Miesięczna rata wynosi 531,98 zł, płatna do 10 dnia miesiąca.

Jednocześnie (...) zawarła dla zabezpieczenia pożyczki umowę poręczenia z T. K..

W związku ze spłatą pożyczki (...) w okresie od 10.10.2013 r. do 10.06.2015 r. naliczyła opłaty za monity w łącznej kwocie 206,90 zł.

Dnia 05.09.2013 r. tytułem pożyczki odnawialnej zostały R. K. na jego rachunku nr (...) udostępnione środki w kwocie 2 364 zł.

Od najpóźniej maja 2015 r. pożyczkobiorca nie wywiązywał się z obowiązku spłacania minimalnej kwoty limitu kredytowego. Dnia 15.07.2014 r. (...) skierowała do pożyczkobiorcy wezwanie do zapłaty, a do poręczyciela –

zawiadomienie. Dnia 15.09.2014 r. (...) skierowała do pożyczkobiorcy wypowiedzenie umowy pożyczki odnawialnej (i zawiadomienie o wypowiedzeniu do poręczyciela).

W dniu 05.09.2013 r. na rachunek (...) wpłynęło 38 400 zł. W tym samym dniu wypłacono i obciążono na kwoty: 3 984 zł i 2 zł tytułem ubezpieczenia, 13 397 zł tytułem spłaty kredytu w (...) Bank (...) SA, 13,40 zł tytułem prowizji od przelewu, 36 zł tytułem prowizji za korzystanie z linii kredytowej, 23 001 zł tytułem spłaty kredytu w (...), 15 zł tytułem prowizji od przelewu, 43 zł tytułem wypłaty z rachunku. Po tych operacjach saldo na 05.09.2013 r. wynosiło minus 2 091,40 zł.

Co miesiąc od października 2014 r. do maja 2015 r. na rachunek wpłacano 532 zł, zaś w styczniu 2014 r. - 159,38 zł.

Równocześnie co miesiąc od października 2014 r. do maja 2015 r. rachunek obciążano m. in. z tytułu spłaty pożyczki konsolidacyjnej, opłaty dodatkowej od limitu pożyczkowego 2,25 zł, prowizji za prowadzenie rachunku 5 zł, kwartalnie z tytułu składki (...) w kwocie 1 zł.

Postanowieniem z dnia 24 października 2016 r. odmówiono wszczęcia dochodzenia w sprawie doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem T. i R. K. w związku z zawarciem umów pożyczek numer (...) oraz (...) w (...) z siedzibą w G. tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k.z uwagi na brak znamion czynu zabronionego.

Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługuje w całości na uwzględnienie. Pozwanego łączyła ze (...) umowa o kredyt odnawialny. Z kolei pozwana zawarła z (...) umowę poręczenia.

Zobowiązania stron umowy kredytu reguluje art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, zgodnie z którym przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości (art. 720 § 1 KC).

Umowa zawarta przez strony nie była umową wprost odpowiadającą umowie regulowanej w przytoczonym przepisie art. 69 ust. 1 prawa bankowego ani umowie pożyczki. Zgodnie jednak z ustanowioną w art. 353¹ KC zasadą swobody umów, strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. W niniejszej sprawie niesporne jest, że na podstawie zawartej umowy pozwany mógł dysponować pieniędzmi do określonej kwoty z obowiązkiem oddania ich z odsetkami oraz że bank mógł naliczyć opłaty za udostępnianie limitu i opłaty windykacyjne. Zgodnie z art. 354 § 1 KC, dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom.

Stosownie z kolei do art. 876 § 1 KC przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał. W braku odmiennego zastrzeżenia poręczyciel jest odpowiedzialny jak współdłużnik solidarny (art. 881 KC).

Sąd Rejonowy wskazał, że okoliczności faktyczne mające znaczenie dla rozstrzygnięcia nie były sporne poza tym, że wedle pozwanych zawierali oni z (...) tylko jedną umowę kredytu, którą regularnie spłacają. Z dokumentów w postaci umów kredytowych wynika natomiast, że pozwany zawarł z (...) w tym samym dniu dwie umowy: jedną kredytu konsolidacyjnego na kwotę 40 000 zł, a drugą limitu kredytowego na rachunku do kwoty 2 400 zł (pозwana natomiast zawarła z (...) umowy poręczenia dla zabezpieczenia kredytów). Poza kredytami z (...) (23 001 zł) (...) Bank (...) SA (13 397 zł) z zaciągniętego kredytu konsolidacyjnego i limitu kredytowego pozwany w tym samym dniu

opłacił m. in. ubezpieczenie kredytu (3 986 zł), prowizję za udzielenie kredytu (1 600 zł), opłatę przygotowawczą (40 zł), prowizję od limitu kredytowego (36 zł), prowizje za przelewy (13.40 zł i 15 zł), tak że już w dniu zawarcia umowy wykorzystał cały kredyt konsolidacyjny (40 000 zł) oraz większość limitu kredytowego (2 091,40 zł z 2 400 zł). W kolejnych miesiącach z limitu były pokrywane m. in. opłaty za prowadzenie rachunku i opłaty za utrzymywanie limitu. Pozwany nie spłacał też minimalnej kwoty wykorzystanego limitu (co miesiąc 2 % wykorzystanego kapitału i odsetki umowne). Ponadto z umowy kredytu konsolidacyjnego wynika, że (...) mogła pokrywać raty (lub brakującą część) poprzez pobieranie należności w ciężar rachunku (...) (czyli rachunku, w którym do wykorzystania był limit kredytowy). Sąd I instancji wskazał, że nie jest kwestionowane, że pozwany spłaca regularnie kredyt konsolidacyjny, jednak z materiału dowodowego bezspornie wynika, że poza zadłużeniem z tytułu tego kredytu ma zadłużenie z tytułu wykorzystanego w całości limitu kredytowego, którego nie spłacił. Na zadłużenie to składa się kapitał, odsetki umowne od wykorzystanego kapitału, odsetki za opóźnienie i opłaty windykacyjne. Wszystkie te obciążenia naliczono zgodnie z umową, którą pozwany podpisał, a pozwana zobowiązała się spłacić zadłużenie w umowie poręczenia. (...) skorzystała z zastrzeżonego w umowie limitu uprawnienia do wypowiedzenia umowy z powodu nie wywiązywania się z jej warunków przez pożyczkodawcę. Także zgodnie z umową od przeterminowanego kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia, strona powodowa może naliczać odsetki według stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego.

Jako podstawę orzeczenia o odsetkach Sąd Rejonowy wskazał przepisy art. 359 § 1, art. 481 § 1, art. 482 § 1 KC i art. 69 ust. 1 prawa bankowego.

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach procesu był art. 102 KPC. Okolicznościami, które w ocenie Sądu Rejonowego uzasadniają zastosowanie tego przepisu był fakt, że pozwani regularnie spłacają raty kredytu konsolidacyjnego, zaś kwestionowanie zadłużenia z tytułu limitu kredytowego wynika z błędnej oceny treści i skutków zawartych umów. Okoliczności te zestawione z ogromną dysproporcją między stanem majątkowym stron procesu stanowiły w ocenie Sądu I instancji szczególnie uzasadniony wypadek, zezwalający w świetle art. 102 KPC ze względu na zasady słuszności na nie obciążanie strony przegrywającej wszystkimi kosztami procesu i zasądzenie ich zwrotu od pozwanej tylko w części.

Apelacje od tego wyroku złożyli pozwani, zaskarżając go w całości, wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa. Z uzasadnienia apelacji wynika, że pozwani nie zgadzają się z ustaleniem Sądu Rejonowego co do otrzymania środków z umowy pożyczki odnawialnej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja odnosi skutek wobec trafności podniesionych w niej zarzutów. Sąd Rejonowy niezasadnie ustalił i przyjął, że pozwanemu R. K. w ramach umowy pożyczki odnawialnej zostały udostępnione środki z tej umowy. W tym zakresie Sąd Rejonowy oparł się na dowodach z dyspozycji wypłaty przelewem znajdującej się na karcie 140 akt sprawy i wyciągu z rachunku utworzonego w związku z zawarciem umowy kredytu odnawialnego (rachunek o nr (...)).

Jeśli chodzi o pierwszy powołany dowód – dyspozycję wypłaty przelewem, to jest to jedynie dokument prywatny, który stosownie do treści art. 245 k.p.c. stanowi jedynie dowód tego, że osoba, która go podpisała złożyła zaświadczenie zawarte w dokumencie. Z omawianego dokumentu prywatnego wynika zatem jedynie, że przedstawiciel (...) i pozwany R. K. podpisali dyspozycję, na podstawie której (...) miała przelać na rachunek pozwanego utworzony do spłaty kredytu konsolidacyjnego (o nr (...)) kwotę 2.364 zł stanowiącą wypłatę pożyczki odnawialnej. Dyspozycja ta nie stanowi dowodu, że kwota ta została przelana faktycznie na rachunek pozwanego o nr (...). W szczególności nie wynika to z zestawienia operacji na tym rachunku (k. 151-152), bowiem jedyną wpłatą (...) na ten rachunek była kwota 38.400 zł stanowiąca kwotę pożyczki Nr (...) (40.000 zł) pomniejszona o prowizję (...) wynoszącą 1.600 zł.

Z powyższego wynika, że strona powodowa nie przedstawiła dowodów potwierdzających wypłatę na rzecz pozwanego kwoty przyznanej mu w ramach umowy pożyczki odnawialnej.

Skutkowało to na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmianą zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanych zwrotu kosztów procesu (art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.).

Zmiana rozstrzygnięcia o kosztach procesu skutkowałą umorzeniem postępowania wywołanego zażaleniem strony powodowej na zawarte w wyroku rozstrzygnięcie o kosztach procesu jako bezprzedmiotowego (art. 355 § 1 k.p.c.).